

Затверджено

Ректор ХНТУСГ

[Handwritten signature]
Чанка О.В.
17 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про Електронний архів відкритого доступу (репозиторій)

Харківського національного технічного університету

сізьського господарства імені Петра Василенка

(Open Archive KhNTUA)

1. Призначення і область застосування

1.1 Призначення Положення про Електронний репозиторій (архів) Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка (далі – ХНТУСГ) – визначення механізму функціонування та управління Репозиторієм.

1.2 Положення про Електронний репозиторій (ХНТУСГ) визначає основні поняття, призначення, склад і структуру та регламентує основні засади організації та управління Репозиторієм

1.3 Положення поширюється на Наукову бібліотеку ХНТУСГ, а також співробітників будь-якого структурного підрозділу університету, які розміщують свої публікації в Репозиторії ХНТУСГ.

2. Основні терміни та поняття

2.1 **Репозиторій** – це система накопичення, збереження та оперування даними в цифровому форматі.

2.2 **Відкритий доступ** – розміщення у мережі Інтернет повних текстів документів (об'єктів зберігання), доступ до яких дозволений авторами. Технічне здійснення доступу всім користувачам надається у будь-який час і без обмежень.

2.3 **Інституційний репозиторій відкритого доступу** – мережевий сервіс з накопичення, систематизації, зберігання та розповсюдження документів (об'єктів зберігання) у цифровому вигляді, що формується установою для використання його представниками та необмеженим контингентом користувачів.

2.4 **Автор** – фізична особа, яка своєю творчою працею створила документ (об'єкт зберігання) і якій належать майнові права інтелектуальної власності на нього відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право та суміжні права», іншого закону чи договору.

2.5 **Депозитор** – особа, яка має право розміщувати документи в Репозиторії ХНТУСГ відповідно до правочинності: автор, інший правовласник, працівник ХНТУСГ, призначений відповідальним адміністратором.

2.6 **Документ, твір (об'єкт зберігання)** – результат літературної, наукової творчої діяльності автора, створений за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов'язків

- літературно-письмові документи – книги, брошури, статті, конспекти лекцій, аналітичні огляди, звіти, презентації тощо;
- ілюстрації, аудіовізуальні документи;
- документи образотворчого мистецтва;
- фотографічні документи;
- інші документи, представлені в електронній (в тому числі цифровій) формі, яку може зчитувати комп'ютер.

2.7 **Ліцензійний договір** – договір, умови якого встановлені ХНТУСГ і який може бути укладений лише шляхом приєднання автора до договору в цілому.

2.8 **Інтелектуальні права** на документ включають виняткове право і особисті немайнові права.

- Особисті немайнові права автора включають право авторства, право на ім'я, право на недоторканість документу, право на оприлюднення документу.

- Виняткове (виключне) право – це майнове право. Виняткове право може належати одному або декільком фізичним чи юридичним особам (правовласникам). Правовласник

може на свій розсуд вирішувати або забороняти іншим особам використання результату його інтелектуальної діяльності.

2.9 **Ліцензіар** – юридична або фізична особа, власник документу, котрий видає своєму контрагенту (ліцензіату) ліцензію на використання своїх прав в певних межах.

2.10 **Ліцензіат** – сторона в ліцензійному договорі; фізична або юридична особа, яка купує у власника документу (ліцензіара) ліцензію на право його використання в певних межах.

2.11 **Самоархівування** – самостійне розміщення в Репозиторії ХНТУСГ творів автором або іншим правовласником, що приєднався до ліцензійної угоди приєднання.

2.12 **Архівування** – розміщення твору в Репозиторії ХНТУСГ співробітником університету, призначеним відповідальним адміністратором.

2.13 **Користувач** – фізична особа відвідувач веб-сайту Репозиторія ХНТУСГ, що використовує його ресурси і зміст в конкретних цілях.

3. Опис репозиторію

3.1. Загальні положення

3.1.1 Репозиторій ХНТУСГ – це університетський електронний архів відкритого доступу для тривалого зберігання, накопичення та забезпечення довготривалого і надійного відкритого доступу до документів (об'єктів зберігання) наукового, освітнього та методичного призначення, створених представниками будь-якого структурного підрозділу ХНТУСГ, магістрами та студентами, а також надає до них постійний безкоштовний повнотекстовий доступ через Інтернет. Репозиторій є частиною загального електронного інформаційного ресурсу НБ ХНТУСГ.

3.1.2 Повне найменування Репозиторія ХНТУСГ українською мовою: **Електронний архів відкритого доступу (репозиторій) ХНТУСГ**. Скорочене найменування українською мовою: **Репозиторій ХНТУСГ**. Повне найменування англійською мовою: **Open Archive Kharkiv Petro Vasylenko National Technical University of Agriculture**. Скорочене найменування англійською мовою: **Open Archive KhNTUA**.

Адреса репозитарію в Інтернеті <http://dSPACE.khntusg.com.ua/?locale=uk>

3.1.3 Діяльність Репозиторія ХНТУСГ здійснюється на підставі принципу відкритого доступу, що не скасовує авторського права. Автор реалізує свої права на документ (об'єкт зберігання), добровільно приймаючи рішення про розміщення своєї публікації у відкритому доступі.

3.1.4 Доступ третіх осіб до інформації, яка розміщена в Репозиторії ХНТУСГ, є відкритим з можливістю копіювати і цитувати матеріали при дотриманні авторських прав депозитора.

3.1.5 Документ (об'єкт зберігання) не може бути розміщений у Репозиторії ХНТУСГ, якщо він порушує права людини на таємницю її особистого та сімейного життя, завдає шкоду громадському порядку, здоров'ю та моральному стану особистості, містить інформацію, що охороняється державою.

3.1.6 Репозиторій формується та функціонує відповідно до:

- Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» (№ 32/95-ВР від 27.01.1995 зі змінами).
- Закону України «Про освіту» (від 05.09.2017 №2145-VIII/ ст. 42)
- Закону України «Про вищу освіту» (ВВР, 2014, №37-38, ст.204 зі змінами)

- Закону України «Про авторське право і суміжні права» (№ 3793-12 від 23.12.1993 зі змінами).
- Закону України «Про національну програму інформатизації» (№ 74/98-ВР від 04.02.1998)
- Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» (№851-IV, від 22.05.03), який поширюється на відносини, що виникають у процесі створення, відправлення, одержання, зберігання, використання електронних документів.
- Закону України «Про захист персональних даних» (ВВР, 2010, №34, ст. 481зі змінами і доповненнями)
- Закону України «Про захист інформації в автоматизованих системах» (№ 80/94-ВР від 05.07.1994 зі змінами), який встановлює основи регулювання правових відносин щодо захисту інформації в автоматизованих системах за умови дотримання права власності громадян України на інформацію та права доступу до неї.
- ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006 СІБВС. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання;
- ГОСТ 7.82-2001 Библиографическая запись. Библиографическое описание электронных ресурсов (міждержавний стандарт);
- Положення про Наукову бібліотеку Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка (далі – НБ ХНТУСГ);
- даного Положення.

3.2 Призначення, мета, завдання та функції репозиторію

3.2.1 Основне призначення репозиторію Open Archive KhNTUA – накопичення, систематизація та зберігання в електронному вигляді інтелектуальних продуктів університетської спільноти, надання відкритого доступу до них засобами Інтернет-технологій, розповсюдження цих матеріалів у середовищі світового науково-освітнього товариства.

3.2.2 Мета та завдання репозиторію Open Archive KhNTUA:

- забезпечити спосіб і місце для централізованого і довготривалого зберігання текстів публікацій та інформації про них в електронному вигляді.
- сприяти підвищенню іміджу університету шляхом подання його наукової продукції у глобальній мережі.
- збільшити цитованість публікацій наукових співробітників університету шляхом забезпечення вільного доступу до них за допомогою інтернету.
- створити надійну та доступну систему обліку та контролю публікаційної активності інститутів, кафедр і окремих співробітників університету.

3.2.3 Функції репозиторію Open Archive KhNTUA:

- навчальна, що сприятиме забезпеченню сучасного навчального процесу.
- наукова, що спрямована на розвиток науково-дослідницької роботи.
- довідково-інформаційна, що спрямована на задоволення інформаційних запитів освітнього характеру.
- архівна, що спрямована на збагачення бібліотечних ресурсів університету оригінальними електронними документами та електронними копіями друкованих видань, їх надійне збереження.

3.3 Принципи створення Репозиторія ХНТУСГ

3.3.1 Open Archive KhNTUA є веб-орієнтована, кумулятивна та постійна база даних (цифрових копій документів), що визначена однією організацією – ХНТУСГ.

3.3.2 Open Archive KhNTUA створюється за допомогою програмного забезпечення відкритого доступу DSpace, що використовує протокол OAI-PMH (Open Initiative протокол доступу для збору метаданих).

3.3.3 Доступ до повних текстів відкритий з можливістю копіювати і цитувати матеріали Репозиторія ХНТУСГ при дотриманні особистих немайнових прав автора.

3.3.4 Принципи забезпечення правомірності відкритого доступу:

- дотримання вимог законодавства України в області інтелектуальної діяльності і міжнародних договорів України про охорону прав інтелектуальної власності на результати інтелектуальної діяльності і на засоби індивідуалізації.
- невідчужуваність і збереження за автором особистих немайнових прав незалежно від способу публікації;
- реалізація автором виняткових прав на документи (об'єкти зберігання) шляхом добровільного прийняття рішення про подання своєї публікації у відкритому доступі в Репозиторії ХНТУСГ.
- підписання правовласником виключних прав на об'єкт зберігання ліцензійного договору приєднання і інших угод про використання виключних прав на об'єкт зберігання.
- безперешкодність доступу користувачів Репозиторія ХНТУСГ до бібліографічної інформації (метаданих) і анотацій об'єктів зберігання.

3.4 Принципи наповнення і функціонування Репозиторія ХНТУСГ

3.4.1 Репозиторій ХНТУСГ поповнюється об'єктами зберігання за допомогою:

- самоархівзації;
- архівування, якщо автор або правовласник надають ХНТУСГ право архівування шляхом письмового уповноваження відповідно до вимог чинного законодавства України.

3.4.2 Порядок функціонування Репозиторія ХНТУСГ:

- наповнення і функціонування Репозиторія ХНТУСГ визначаються Регламентом роботи в Репозиторії ХНТУСГ (Додаток 1 до цього Положення).
- автор або інший правовласник для здійснення самоархівзації повинен зареєструватися і отримати відповідні права для роботи в Репозиторії ХНТУСГ в порядку, визначеному Регламентом роботи в Репозиторії ХНТУСГ (додаток 1 до цього Положення) і ліцензованими приєднанням (додаток 2 до цього Положення).
- адміністратор репозиторію реєструє авторів, надаючи їм права депозитора.
- консультативну та іншу допомогу авторам у питаннях самоархівзації надають уповноважені співробітники НБ ХНТУСГ.

3.5 Склад та структура репозиторія

3.5.1 Інституційний репозиторій відкритого доступу Open Archive KhNTUA є універсальним за змістом науковим зібранням. Основу структури репозиторію складають спільноти – навчально-наукові інститути (в алфавітному порядку), у складі яких відповідні кафедри створюють свої колекції: «Наукові видання», «Навчальні видання», «Статті», «Інші» тощо. Особливо виділяються структурні підрозділи університету, матеріали конференцій університету, збірники наукових праць.

3.5.2 Тематичний склад колекцій визначається Навчально-науковими інститутами та кафедрами відповідно до специфіки їх діяльності. До репозиторію можуть бути включені:

- статті, монографії, підручники, методичні матеріали, тематичні збірки, матеріали конференцій (препринти або постпринти);
- наукові публікації представників ХНТУСГ, надруковані в інших видавництвах, за умови відсутності заборони на їх розміщення в репозиторії з боку видавництв;
- автореферати дисертацій;
- інші матеріали наукового, освітнього або методичного призначення за бажанням їх автора.

3.5.3 За видами електронних ресурсів репозиторій не має обмежень. Це можуть бути електронні числові дані, електронні картографічні дані, електронні зображення (відео, презентації), електронні звукові дані, електронні інтерактивні мультимедіа ресурси.

3.5.4 Хронологічні рамки електронних ресурсів, призначених для репозиторію, не встановлюються.

3.6 Порядок розміщення та видалення інформації в Репозиторії

3.6.1 Для розміщення інформації в Репозиторії лецензіар добровільно реєструється на сайті репозиторію (див. Інструкцію)

3.6.2. Докладний опис порядку розміщення та видалення інформації визначені Регламентом роботи в Репозиторії ХНТУСГ (додаток 1 до цього Положення).

4. Управління репозиторієм

4.1 Загальне управління репозиторієм Open Archive KhNTUA здійснює Координаційна рада з питань розвитку університетського репозиторію під керівництвом проректора з наукової роботи.

4.2 Основним виконавцем створення та розвитку репозиторію виступає Наукова бібліотека ХНТУСГ. З числа її фахівців визначається адміністратор репозиторію.

4.3 Технічну та програмну підтримку, збереження електронних документів репозиторію забезпечує адміністратор – співробітник відділу автоматизації інформаційно-бібліотечних процесів НБ ХНТУСГ за підтримки ЦІТ ХНТУСГ.

4.4 Усі суперечні питання щодо функціонування репозиторію Open Archive KhNTUA вирішує Координаційна рада.

5. Авторський договір

5.1 Твір розміщується у Репозитарії після укладання Авторського договору між автором та університетом в особі проректора з наукової роботи, за яким особисті немайнові права автора не відчужувані і зберігаються за ним незалежно від способу публікації. Виняткове право на твір автор реалізує, добровільно ухвалюючи рішення про представлення своєї публікації в Інтернет.

5.2 Підписуючи Авторський договір автор передає Університету на безоплатній основі невиняткові права на використання твору: – на внесення твору у базу даних Репозитарію; – на відтворення твору чи його частин у електронній формі, не змінюючи її змісту; – на виготовлення електронних копій твору для постійного архівного зберігання; – на використання твору без одержання прибутку та на виготовлення його копій для некомерційного розповсюдження; – на надання електронних копій твору для відкритого доступу в Інтернеті.

5.3 У Авторському договорі автор підтверджує, що розміщуючи роботу у Репозитарії він не порушує прав третіх осіб (інших авторів або видавництв).

5.4 Авторським договором автор підтверджує, що на момент розміщення твору у Репозитарії лише йому належать виняткові майнові права на твір, що вони ні повністю, ні частково нікому не передані (не відчужені), що майнові права на твір ні повністю, ні в частині не є предметом застави, судового спору або претензій з боку третіх осіб.

5.5 Автор несе всі види відповідальності перед третіми особами, що заявили свої права на твір, відшкодовує Університету всі витрати, спричинені позовами третіх осіб про порушення авторських та інших прав на твір.

5.6 У випадку, коли твір створено у співавторстві, кожний з авторів приймає умови цього договору розміщуючи такий твір у Репозитарії.

5.7 Автор зберігає за собою право використовувати самостійно чи передавати аналогічні права на використання твору третім особам.

5.8 Авторський договір може бути розірваний на вимогу автора, якщо він позбавляється майнових прав на твір, які мав на момент розміщення твору у Репозитарії, а також якщо договір містить інші умови, обтяжливі для автора. В такому разі за допомогою уповноваженого працівника Наукової бібліотеки твір вилучається із Репозитарію.

6. Виняткові права на об'єкти, що містяться в Репозитарії ХНТУСГ

6.1 Всі об'єкти, доступні за допомогою функцій Репозиторія ХНТУСГ, в тому числі елементи дизайну, текст, графічні зображення, ілюстрації, відео, програми для ЕОМ, бази даних, музика, звуки і інші об'єкти зберігання, які розміщені в Репозитарії ХНТУСГ, є об'єктами виняткових прав ХНТУСГ і інших правовласників відповідно до законодавства України і (або) міжнародними договорами України;

6.2 Використання об'єктів зберігання Репозиторія ХНТУСГ допускається за умови збереження всіх знаків охорони авторського права, суміжних прав та інших повідомлень про авторство, збереження імені або псевдоніма автора, найменування правовласника в незмінному вигляді, збереження відповідного об'єкта в незмінному вигляді; винятки становлять випадки, прямо передбачені законодавством України і (або) міжнародними договорами України.

7. Прикінцеві положення

7.1 Всі зміни та доповнення до Положення вносяться наказом ректора про внесення змін та доповнень до даного Положення або про затвердження нової редакції Положення.

7.2 При затвердженні нової редакції попереднє Положення втрачає чинність

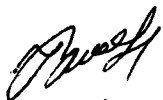
Директор Наукової бібліотеки

Н. М. Ніколаєнко

ПОГОДЖЕНО:

Проектор з наукової роботи

В. І. Мельник

Начальник юридичного відділу

К. М. Крічфалушій-Степанова